

Datum
2021-04-18
Vår referens
Annica Eriksson
Utvecklingssekreterare
annica.eriksson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av Nima Gholam Ali Pour (SD) om ett förtydligande av en skälig levnadsnivå STK-2020-209

Sammanfattning

Nima Gholam Ali Pour (SD) har skrivit en motion om förtydligande av en skälig levnadsnivå. Motionären menar att skälig levnadsnivå är ett viktigt begrepp relaterat till ekonomiskt bistånd. Enligt socialtjänstlagen (SoL) ska den enskilde genom ekonomiskt bistånd tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Därmed påverkar definitionen av en skälig levnadsnivå vem som får ekonomiskt bistånd och storleken på det ekonomiska biståndet.

Motionären exemplifierar hur andra kommuner i sina riktlinjer förtydligar hur man tillförsäkras en skälig levnadsnivå genom ekonomiskt bistånd. Motionären menar att en sådan utveckling av riktlinjerna för ekonomiskt bistånd skulle behövas i Malmö stad då budgeten för ekonomiskt bistånd år efter år överskrider utan att styret kan förklara varför det har hänt och hur det går att få en budget i balans. Motionärerna föreslår därför kommunfullmäktige besluta om att utveckla *Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt* i enlighet med motionens intentioner.

Motionen har skickats på remiss till arbetsmarknads- och socialnämnden som föreslår att motionen ska avslås. I stadens organisation har arbetsmarknads- och socialnämnden, enligt beslut av kommunfullmäktige den 21 juni 2017 (§148 (STK-2017-501)) ansvar för *Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt*. Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att det sammantaget finns tillgängligt stödmaterial för utredning och bedömning som skapar ökade förutsättningar för likställighet. Utöver styrdokument utgör arbetsledning, intern kontroll och egenkontroll stöd- och uppföljningsstrukturer styrning i förvaltningens uppdrag med myndighetsutövningen inom ekonomiskt bistånd. I den nya ledningsstrukturen, som kommer ha särskilt fokus på bland annat likvärdighet för Malmöborna och bättre kontroll över kostnaderna, knyts budgetansvar och mandat för att fatta beslut till verksamhetsområdet och gör det tydligt vem som ansvarar för beslut. Förslaget är att motionen avslås med hänsyn taget till remissinstansens yttrande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår Nima Gholam Ali Pours (SD) motion om ett förtydligande av en skälig levnadsnivå.

Beslutsunderlag

- Motion av Nima Gholam Ali Pour (SD) om ett förtydligande av en skälig levnadsnivå
- Remissvar från arbetsmarknads- och socialnämnden
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 200617 § 194 med Reservation (SD)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210426 Motion av Nima Gholam Ali Pour (SD) om ett förtydligande av en skälig levnadsnivå

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-04-26

Kommunstyrelsen 2021-05-05

Kommunfullmäktige 2021-05-20

Beslutet skickas till

Motionären.

Arbetsmarknads- och socialnämnden.

Ärendet

Nima Gholam Ali Pour (SD) har skrivit en motion om förtydligande av en skälig levnadsnivå. Motionären menar att skälig levnadsnivå är ett viktigt begrepp relaterat till ekonomiskt bistånd. Enligt 4 kap. 1§ socialtjänstlagen (SoL) ska den enskilde genom ekonomiskt bistånd tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Därmed påverkar definitionen av en skälig levnadsnivå vem som får ekonomiskt bistånd och storleken på det ekonomiska biståndet. Vad en skälig levnadsnivå är varierar eftersom varje ärende bedöms individuellt. Däremot kvarstår problemet att en skälig levnadsnivå inte är preciserad i lagstiftning och kräver att arbetsmarknads- och socialnämndens styrdokument *Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt* blir mer preciserad.

Motionären exemplifierar hur andra kommuner i sina riktlinjer förtydligar hur man tillförsäkrar en skälig levnadsnivå genom ekonomiskt bistånd. Motionären menar att en sådan utveckling av riktlinjerna för ekonomiskt bistånd skulle behövas i Malmö stad då budgeten för ekonomiskt bistånd år efter år överskrider utan att styret kan förklara varför det har hänt och hur det går att få en budget i balans. Motionärerna föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar om att utveckla *Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt* i enlighet med motionens intentioner.

Remissinstansens yttrande

Ärendet har skickats på remiss till arbetsmarknads- och socialnämnden. Mot bakgrund av vad som redogörs i yttrandet föreslår arbetsmarknads- och socialnämnden att motionen ska avslås. Nedan följer en sammanfattning av arbetsmarknads- och socialnämndens yttrande. Yttrandet bifogas ärendet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att de exempel från andra kommuners riktlinjer som lyfts i motionen i huvudsak redogör för skrivningar i lagtext och nationella styrdokument utgivna av Socialstyrelsen.¹ Exempelen inkluderar i vissa delar även tillägg till praxis som tolkas

---

¹ Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) och Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten.

som förtydliganden från aktuell nämnd, till exempel avsnitt avseende kulturellt betingade klädbehov, riktlinje avseende inköp av mobiltelefon, riktlinje avseende belopp för barnvagn. I det sista exemplet som motionären lyfter fram hänvisar riktlinjerna även till delegationsordning, utredningsförfarande och information till enskilda avseende att möjlighet finns att söka anstånd för lån hos centrala studiestödsnämnden (CSN).

Motionären refererar till att det i stadsrevisionens granskning av ekonomiskt bistånd (2018), vid intervjuer med medarbetare, har framkommit att det bedöms finnas skillnader i bedömningar och beslut mellan socialtjänstavdelningarna. Likvärdighet för Malmöborna är av största vikt.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens direktör har fattat beslut om en ny organisering av förvaltningen samt en ny övergripande ledningsorganisation som trädde i kraft den 1 februari 2020. I den nya organisationen samlas verksamheterna för ekonomiskt bistånd i en avdelning som tillsammans med avdelningen för arbetsmarknadsinsatser utgör ett verksamhetsområde. Med den nya organisationen bedöms arbetsmarknads- och socialnämnden få ökade förutsättningar för att bland annat stärka nämndens arbete med likvärdighet. Utöver av nämnden beslutade riktlinjer finns även av förvaltningen fastställda vägledningsdokument, processer och rutiner. Vägledningen för ekonomiskt bistånd omfattar vägledande belopp till vissa behovsposter. I den nya ledningsorganisationen knyts budgetansvar och mandat att fatta beslut, till verksamhetsområdet och gör det tydligare vem som ansvarar för beslut. I stadens nya organisation har arbetsmarknads- och socialnämnden enligt beslut av kommunfullmäktige den 21 juni 2017 (§148 (STK-2017-501) ansvaret för *Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt*.

Varken i socialtjänstlagen eller dess förarbeten definieras begreppet skälig levnadsnivå närmare. Vad som avses med skälig levnadsnivå kan inte fastställas en gång för alla utan måste bedömas med utgångspunkt i den tid och de förhållanden den enskilde lever i. Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt i Malmö stad har aldrig avsett att återge all relevant lagtext eller andra styrdokument på motsvarande sätt som de i motionen exemplifierade kommunernas riktlinjer i huvudsak gör. Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen arbetar i huvudsak socialsekreterare med egen delegation inom ekonomiskt bistånd. De är högskole-/universitetsutbildade socionomer. Att vara väl förtrogen med relevanta rättskällor och gällande rättspraxis ingår i yrkeskompetensen. Via tillgängliga databaser har medarbetarna tillgång till att följa utveckling av rättspraxis och ta del av exempelvis nya domar från Kammarrätten och Högsta Förvaltningsdomstolen samt Justitieombudsmannens (JO:s) beslut. Nyanställda socialsekreterare erhåller via förvaltningen en gedigen yrkesintroduktion som omfattar såväl teoretisk som praktisk tillämpning med stöd av mentor/ introduktör på arbetsplatsen inför att självständigt fatta beslut enligt delegation.

En riktlinje är inte en absolut regel, en ansökan kan aldrig avslås enbart med hänsyn till socialnämndens normer eller riktlinjer. Har den biståndssökande en kostnad som är högre än schablonen för ekonomiskt bistånd måste socialtjänsten alltid göra en individuell bedömning av om kostnaden är skälig för just den biståndssökande. Lag, nationella styrdokument, rättspraxis, av nämnden beslutade riktlinjer och av förvaltningen fastställt vägledningsmaterial, processer och rutiner utgör stöd i utredning och bedömning. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen utreder och fattar fortlöpande beslut i ett mycket stort antal ansökningar/ ärenden. I utredningsprocessen kopplat till en ansökan om bistånd behöver det säkerställas att behovet är styrkt, om

behovet kan tillgodoses på något annat sätt, att en bedömning görs utifrån hur den enskildes individuella situation ser ut och personens framtida möjligheter till att den enskilde själv kan tillgodose sitt behov.

Vad som avses med skäligen levnadsnivå prövas kontinuerligt i domstol. Beslut om försörjningsstöd och andra insatser enligt 4 kap. 1 § SoL kan alltid överklagas av den enskilde och prövning sker då i initialt i förvaltningsrätt. Av cirka 2 000 domar som berörde nämndens ärenden år 2019, varav de flesta avser ekonomiskt bistånd, var 107 (cirka 5 %) särskiljande domar vilket enligt nämndens mening visar på jämn och hög kvalitet i de bedömningar och beslut som förvaltningen fattar.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att det sammantaget finns tillgängligt stödmaterial för utredning och bedömning som skapar ökade förutsättningar för likställighet och förvaltningen och nämnden har kompetens och mandat att löpande utveckla och revidera respektive stödmaterial. Utöver styrdokument utgör arbetsledning, intern kontroll och egenkontroll stöd- och uppföljningsstruktur i förvaltningens uppdrag med myndighetsutövning inom ekonomiskt bistånd. I den nya ledningsstrukturen, som kommer ha särskilt fokus på bland annat likvärdighet för Malmöborna och bättre kontroll över kostnaderna, knyts budgetansvar och mandat att fatta beslut till verksamhetsområdet och gör det tydligt vem som ansvarar för beslut.

Sverigedemokraterna har lämnat in en skriftlig reservation.

Stadskontorets bedömning

Ekonomiskt bistånd utgör det yttersta skyddsnetet för att garantera den enskilde en skälig levnadsnivå när andra möjligheter till egen försörjning är uttömda. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv².

Socialtjänsten har dubbla uppdrag när det gäller arbetet med ekonomiskt bistånd. Huvuduppgiften är att stödja den enskilde så att han eller hon kan klara sig utan ekonomiskt bistånd. I väntan på att detta blir möjligt har den enskilde under vissa förutsättningar och efter individuell behovsprövning rätt till ekonomiskt bistånd.

Ekonomiskt bistånd ska vara kortvarigt, den riksnorm som ligger till grund för beräkningen av bidraget är framtagen med tanke på att det enbart ska utgöra ett försörjningsalternativ under en kortare period. Socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd klargör att rätten till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen ytterst bygger på en individuell behovsbedömning. Därmed är även frågan om skälig levnadsnivå en fråga om den enskildes individuella behov och situation.

Stadskontorets förslag

Stadskontoret förslår att motionen avslås med hänsyn tagen till remissinstansens yttrande.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Daniel Olsson Sektionschef

---

² Lag (2010:52) om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).

Andreas Norbrant Stadsdirektör